

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirkkolain 6 luvun muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirkkolain 6 luvun muuttamisesta (HE 174/2017 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- vanhempi hallitussihteeri Rami Sampalahti, opetus- ja kulttuuriministeriö
- lakimies Timo von Boehm, Kirkkohallitus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kirkon työmarkkinalaitos
- Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- Kirkon alan unioni ry
- Kirkon alat ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- valtiovarainministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi henkilöstöä koskevaa kirkkolain 6 lukua. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös pitkäaikaistyöttömän ottamisesta määräaikaiseen virkasuhteeseen. Työnantajalle ehdotetaan mahdollisuutta pidentää koeaikaa tapauksissa, joissa viranhaltija on koeaikana ollut työkyvyttömänä tai perhevapaalla. Lomautusilmoituksen tiedoksi antamista koskevaa säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi työsopimuslakiin ja kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin tehtyjä muutoksia vastaavasti. Työllistymisvapaata sekä työllistymisvapaaseen liittyvien korvausvaatimusten käsittelyjärjestystä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi ja täydennettäväksi työsopimuslakiin tehtyjä muutoksia vastaavasti. Virkasuhteen päättämismenettelyä koskevaa säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että virkaehtosopimukseen perustuva yhteistoimintamenettely voi korvata hallintolain mukaisen kuulemisen. Lisäksi irtisanotun viranhaltijan takaisinottamista koskevaa määräaikaista ehdotetaan lyhennettäväksi.

Valiokunnan mietintö HaVM 1/2018 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Kirkkolain (1054/1993) 6 luvun viranhaltijoita koskevat säännökset noudattelevat pääsääntöisesti muuta virkamiehiä ja viranhaltijoita koskevaa sääntelyä sekä työsopimuslain (55/2001) vastaavaa sääntelyä, jollei kirkon toiminnan erityispiirteistä muuta johdu. Kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin (304/2003), valtion virkamieslakiin (750/1994) ja työsopimuslakiin on tehty eräitä muutoksia, joiden johdosta myös kirkkolain vastaavia säännöksiä on tarpeen muuttaa.

Ehdotetut säännökset pitkäaikaistyöttömän määräaikaiseen virkasuhteeseen ottamisesta ja mahdollisuudesta pidentää kirkon viranhaltijan koeaikaa tapauksissa, joissa viranhaltija on ollut koeaikana työkyvyttömänä tai perhevapaalla, vastaavat työsopimuslain 1.1.2017 voimaan tulleita muutoksia. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään muun muassa alentamaan työnantajan työllistämiskynnystä ja parantamaan pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksia.

Lomautusmenettelyä koskevaan kirkkolain 6 luvun 45 §:ään ehdotetut muutokset on tehty aiemmin työsopimuslain 5 luvun 4 §:ään, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 31 §:ään ja valtion virkamieslain 39 §:ään. Työnantajalla ei ole ehdotetun säännöksen mukaan velvollisuutta esittää ennakkoselvitystä lomautuksesta, jos työnantajalla on kirkon yhteistoimintasopimuksen mukaan velvollisuus esittää vastaava selvitys tai neuvotella viranhaltijan lomauttamisesta. Lisäksi virkaehtosopimukseen perustuva yhteistoimintamenettely voi eräissä tapauksissa korvata hallintolain mukaisen viranhaltijan kuulemisen, kun on kyse irtisanomisesta taloudellisella tai tuotannollisella perusteella (58 §:n 2 momentti). Nämä ehdotukset vastaavat sisällöllisesti kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain säännöksiä, joissa viitataan työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annettuun lakiin (449/2007). Valiokunta toteaa tässä yhteydessä, että työnantajan ja henkilöstön yhteistoiminnasta kirkossa ei säädetä laissa, vaan yhteistoimintamenettely perustuu virkaehtosopimukseen.

Ehdotetut säännökset työllistymisvapaasta ja työllistymistä edistävästä valmennuksesta tai koulutuksesta vastaavat niin ikään valtion virkamieslain, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain ja työsopimuslain voimassa olevaa sääntelyä. Nämä muutokset perustuvat hallitusohjelmaan, jonka tavoitteena on purkaa turhaa sääntelyä ja vähentää hallinnollista taakkaa. Tavoitteena on parantaa taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla irtisanottavien henkilöiden mahdollisuuksia työllistyä uudelleen.

Taloudellisella ja tuotannollisella perusteella irtisanotun työntekijän takaisinottovelvollisuuden kestoja ehdotetaan lyhennettäväksi yhdeksästä kuukaudesta neljään kuukauteen. Pitkissä yli 12 vuotta kestäneissä virkasuhteissa takaisinottovelvollisuus on kuitenkin kuusi kuukautta. Takaisinottovelvollisuus on ehdotetun muutoksen voimaantulon jälkeen saman pituinen kuin työsopimuslain 6 luvun 6 §:ssä säädetty takaisinottovelvollisuus (TyVM 10/2016 vp — HE 105/2016 vp). Ehdotetussa kirkkolain säännöksessä edellytetään lisäksi, että työnantaja tarvitsee mainitun ajan kuluessa viranhaltijaa toistaiseksi voimassa olevaan tai yli kuusi kuukautta kestäväan virkasuhteeseen. Sääntely vastaa tämän edellytyksen osalta kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain

Valiokunnan mietintö HaVM 1/2018 vp

46 §:ää, jossa takaisinottovelvollisuuden kestoksi on kuitenkin säädetty yhdeksän kuukautta. Valtion virkamieslain 32 §:ssä säädetään 24 kuukauden takaisinottoajasta.

Kirkon henkilöstöä edustavat järjestöt ovat tuoneet valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esiin, että ehdotetut muutokset ovat monelta osin omiaan heikentämään kirkon viranhaltijoiden asemaa. Muutosten vaikutuksia onkin erityisesti tästä näkökulmasta syytä seurata.

Valiokunta pitää perusteltuina niitä lähtökohtia, joiden mukaan kirkon palvelussuhteessa olevia pyritään kohtelemaan lainsäädännössä yhdenvertaisesti palvelussuhteen laadusta riippumatta. On myös tärkeää, että kirkkolain palvelussuhdetta koskevat säännökset seuraavat muuta työntekijöitä ja viranhaltijoita koskevaa sääntelyä siltä osin kuin sääntely soveltuu kirkon tarpeisiin.

Hallituksen esitykseen ja edellä todettuun viitaten valiokunta pitää ehdotuksia tarpeellisina ja taroituksenmukaisina.

Hallintovaliokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 174/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 14.2.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Matti Semi vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Henri Helo